

SPOR POLİTİKASI VE TESİSLERİ

Sporumuzda Tesis Sorunları ve Kulüpler

ORHAN BİLGİN

Spor tesisleri ve yapımı teknolojinin ilerlemesine paralel olarak gelişip değişmektedir. Özellikle içinde bir çok spor dallarının uygulandığı spor salonları ekonomik inşaat sistemiyle çok maksatlı fakat az personelle işletilecek duruma getirmektedir. Belirli merkezlerde yapılan bu salonlarla birlikte seyircisiz veya az seyircili tesislerin yapımında öncelik ve ağırlık verilmelidir.

Seyircili konusunu gençlerin spora yönelimini teşvikte; görme o havayı ve psikolojiyi yaşama en büyük etken olmaktadır.

Bu konuda da maddi olanakları göz önünde bulundurmamak şarttır. Bu arada 1963/1964 yıllarında spor tesisi yapımında ilk planlı döneme girildiği zamana değinmek istiyorum.

Yurt sathında tam olmasa bile tesis envanteri yaptırılmış ve spor örgütünün elinde kırk dökük 14 salonla 45-50 arası saha ve stadla birlikte 2-3 kayıkhanesi gibi küçük tesislerin mevcut olduğu görülmüştür. O dönemde tesis yapımı için çok dar bütçe olanakları ile yeni başlayan ve henüz çok az geliri olan Spor-Toto'dan ayrılan paranın değerlendirilmesi ve yenilerinin yapımına imkan vermesi; basın sütunlarında tenkit edilmesine rağmen seyircili tesis yapımına, kendi geliri ile bakım ve onarımını sürdürebilmesi açısından ayrıca halkımızı görerek spora yöneltmek için öncelik verilmişti. Bu çalışma sürerken diğer taraftan daha kapsamlı istatistik bilgileri ve yerel incelemelere dayalı spor tesis yapım nitelikleri tesbit edilmiştir.

Gelişmeyi göz önünde tutar, bu nitelikler de şunlardır: Yerleşme bölgeleri esasıyla,

- 1- Yer in nüfusu ve yaş kesimleri
- 2- İklim şartları
- 3- Okul ve öğrenci sayısı
- 4- Kulüp ve sporcu sayısı
- 5- Halkın spor veya spor dallarına yönelimi
- 6- Mevcut tesis durumu
- 7- Ulaşım olanakları
- 8- Tesis için arsa durumu

Bunların dışında spor politikamızın bölgelerde uluslararası temaslar için ön göreceği spor tesisleri yapımına önem ve öncelik verme gibi.

Ancak bu esaslar göz önünde tutularak yapılan yatırım programları maddi olanakların yetersizliği nedeniyle tam olarak gerçekleştirilemediği gibi zaman zaman kendini gösteren politik baskılarda hatalara ve sapmalara neden olmuştur.

Durum böyle olmasına rağmen, bugün ihtiyaca tam cevap verememesi ve nüfusumuzun yoğun olduğu yörelerde yetersiz kalmasına rağmen spor tesisi yapımı konusunda büyük bir aşama yaptığımızı söylemek gerekir.

Bunda en büyük etken, yıllarca ihmal edilen ve yanlış değerlendirilen sporun halkımızca benimsenmemesi ve önemsenmemesidir. Her ne kadar futbola ağırlık veriliyorsa da bu yoldaki aşamada büyük pay tüm basın, yayın organlarımızdır.

SPOR POLİTİKASI VE TESİSLERİ

Bugün süren bir aksaklığıda belirtmekte yarar vardır.

Oda, icrada ve icra elemanlarımızda politika nedeniyle olan devamsızlıktır.

Gün geçtikçe gelişen ve değişen spor tesisi yapımında araştırmaya, yer seçimine ileriye göz önünde tutan plan ve proje hazırlanmasına, uygulamada yöresel özellik ve iklim şartları durumuna, işletici elemanın niteliğine göre malzeme seçimine önem verilmelidir. Ayrıca bir bilim dalı durumuna gelen spor tesisleri yapımı konusunda icrada tecrübeli elemanlardan oluşacak sektöryel çalışma yapılmalı ve bu konuda Üniversitelerimiz ihtisaslaşmaya yönelik bir bilim dalını bünyelerinde kurmalıdırlar.

Zira, spor tesisi yapımı şehircilik, mimarlık, inşaat, elektrik ve elektronik, makina (Isıtma, havalandırma) işletmecilik gibi bir çok dalları kapsamış durumdadır. Konuya böylece genel bir bakıştan sonra ülkelerin olduğu kadar üretken, kamu ve özel kuruluşların tanıtım ve reklamları konusunda etken duruma gelen spor gün geçtikçe halkımıza mal olmaktadır.

Oysa biz halen sporun yayılıp kalkınmasını ve spor tesisi yapımını devletten beklemekteyiz. 3289 sayılı yasa bu konuda özel sektöre bazı zorunluluklar getirmişse de uygulamada yetersiz kalınmaktadır.

Esas olan bu konuya halkımızın ve kuruluşlarımızın tam katkısını sağlamaktır. Bazı Belediyeler güçleri yeterince bu devreye girmişler. Fakat işletmecilik konusu yeterince ele alınamamıştır. Çağdaş ülkelere göre konuyu incelersek şunları görürüz.

Bir memleketin sporunda, kulüpler çok büyük önem taşır, sporun yurt sathında dengeli bir biçimde yayılıp kalkınması, bu konuda halkın bilinçlendirilerek teşvik edilmesiyle başlar ve gelişir. Bunun da yolu iki ana odaktan geçer.

1- OKULLAR, 2- KULÜPLER, bizde her ikisinde, sporda kalkınmış çağdaş ülkeler düzeyinde önemsenmemiş hatta ihmal edilmiştir.

Spor kişi ve dolayısıyla toplum sağlığı yönünden de büyük önem taşımaktadır. Fizik, Fizyoloji yapı itibarıyla sağlıklı toplumlarda astronomik rakkamlarla belirlenen sağlık harcamaları en aza inmekte güç ve verim bakımından da en olumlu duruma gelmektedir.

Bu amaca erişilmesi için en gerçek yol her kesim için eğitim, eğitim ve eğitimidir. Yaygın ve örgün eğitim sistemleri içinde mutlak yeri olan olgulardan biri hatta en ileri geleni spordur. Dolayısıyla her milletin hayatında spora gerçek anlamda önem ve öncelik vermesi lazımdır, şarttır.

Bu çerçeve içerisinde konunun önemine göre kulüpler nasıl olmalıdır. Bu kulüpleri, ileri ülkelerin eriştikleri seviyeye göre değil, kendi memleketlerimizin şartları içinde inceleyerek ele almakla yarar vardır.

Kulüplerimiz mali yönden öncelikle aylık veya yıllık dıştan gelen desteklerle değil kendi ana gelirleri ile işletilmeli ve geliştirilmelidir.

Dış katkılar ise bu gelişmeyi hızlandırmak ve daha da iyileştirmek maksadı ile kullanılmalıdır.

Neriman Tekil'in arşivinden:

Soldan sağa: Abdullah Kökpınar - Nihat - Müsteşar Ulvi Yenil - Müsteşar Muavini Orhan Bilgin - Atletizm Federasyonu Plânlama ve Koordinasyon Başkanı Neriman Tekil - Beden Terbiyesi ve İzcilik Müdürü rahmetli Talat Akgül ve Muavin Behçet Beyhan Ankara Marmara Oteli'nde (19 Mayıs 1969).

SPOR POLİTİKASI VE TESİSLERİ

Bazı kulüplerimizin bu görüşe uygun çalışma ve uygulamalara başladıkları için kendilerini kutlarken mutluluk duyduğumu da ifade etmek istedim.

Bu şekilde müesseseleşmiş kulüplerimizin daha çok dallarda faaliyet göstererek bu güne kadar olduğundan fazla Türk sporunun kalkınip yayılmasına katkıda bulunacaklarına inanıyorum.

Esasen kulüplerimizin tescil işleminde faaliyet gösterecekleri dallarda kendi tesislerinin olması ve bir lokallerinin bulunması öngörülüyorsa da genelde kulüplerimizin maddi imkanlarının yetersizliği en az ölçüde bile tesis yapımını sağlayamamaktadırlar.

Bu durumda olan kulüpler, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nce Belediyelerde yapılan tesislerle okul tesislerinden yararlandırılırken bir taraftan da kendi tesislerini yapmaları teşvik edilmeli ve bu amaçla yardımlar temin edilmelidir.

Ancak, bugün profesyonel dalı bulunan kulüplerimiz uzun vade de de olsa küçük veya büyük birer komplekse sahip olmalarında çeşitli faydalar vardır.

Diğer ülkelerde hedef olarak alınıp uygulamalarına başlanmış bulunan ve benim de benimsediğim bu sistemi özetle aşağıda arz ediyorum.

Kulüp veya kulüpleşme olayını aşağıda özetleyebileceğimiz 5 ana başlık altında ele alarak kulüp modelini ortaya çıkarabiliriz.

- 1- YÖNETİCİLER
- 2- FİZİKİ YAPI
- 3- ÇEVRE İNSANININ TUTUM VE EĞİLİMİ
- 4- ÖĞRETİCİ VE UYGULAYICI ELEMAN
- 5- ARAÇ VE GEREÇ DURUMU

1- Kulüp yöneticilerinin, bu konunun öğrenimini görmemiş olanların; spor ve kulüp yöneticiliği konusunda kısa süreli kurslar ve gelişim kursları ile eğitim görmeleri lazımdır. Yeterli sayıda diplomalı uzman kişiler yetişinceye kadar bu sistem uygulanmalıdır. Yani kulüpleri eğitim görmüş yöneticiler yönetmelidir. Profesyonel dalı olan kulüplerde ise yönetimi bir profesyonel kadro yürütmelidir.

2- Kulüpler, kahve köşelerinde değil kendi lokal ve tesislerinde kurulmalıdır. Bunun içinde yerel yönetimler ve ailelerle işbirliği yapılmalıdır. Spor çalışmalarında temin edilebileceği fiziki yapıya göre düzenlenmelidir. Bu fiziki yapı kulüplerin büyüklük veya küçüklüğüne ileriki gelişmeyi kapsayacak imkana ve bulunduğu yani kurulduğu yer ve ortama göre değişebilir. Ancak ideali okul niteliğinde altyapı çalışmalarını sağlayacak halka açık işletilebilecek kimseye muhtaç olmadan kendi hayatietini ve gelişmesini temin edebilecek nitelikte olmalıdır.

Yerleşim bölgeleri içinde veya mücavir alanlarda imkan bulunduğu takdirde fiziki olgu yeni spor kompleksi tam bir kampüs niteliğini taşımaktadır.

Özellikle büyük kulüplerin bu oluşuma önem veremeleri isim peşinde koşan veya politik amaçla yaklaşan parası ile kulüp yönetiminde hegemonya kuran kişilerden uzak kalabilmeleri için şarttır. Eğer bu kişi veya kuruluşlar gerçek anlamda spor'a yaklaşıyor ve önem veriyorlarsa kulübü onlara kurdurmak veya onlarla birlikte kurmak büyük çapta spor'a katkı yönünden yararlı olacaktır.

Kulüpler için yerel yönetimlerin kamu ve özel sektör kuruluşlarının veya kişilerin yardım ve katkılarıyla da olsa spor kompleksi yapılabilecek alana sahip olabilmek amaç olmalıdır. Bu alan üstünde ister dış yönden ister kendi imkanları ile olsun, yörenin ihtiyacı göz önünde tutularak tesis yapmayı bir plan ve program içinde gerçekleştirmelidirler.

Spor kompleksi veya kampüslerinde halkın kolaylıkla ulaşabileceği ve işletme esasıyla halka dönük çalıştırılacak tesislere öncelik verilmelidir. Çok sayıda spor dallarında çalışma imkanı verecek az seyirci kapasiteli veya seyircisiz spor salonları gibi; kanaatimce azda olsa bir miktar seyirciye yer verilmesi teşvik unsuru bakımından önemlidir.

SPOR KOMPLEKSİ VEYA KAMPÜSLER İMKANI OLAN KULÜPLER İÇİN;

1- Kulüp kompleksi için en az 150/250 dönüm olacak şekilde bir arazi temin edilmelidir.

a- Bu arazinin ulaşımı kolay olmalı.

b- Elektrik ve su temini mümkün olmalıdır.

c- Denize yakın olması tercih edilmeli. (Kıyı bölgesi ise)

d- Sağlam zeminli olması inşaatların ekonomik olması bakımından göz önünde tutulmalıdır.

2- Bu arazi üzerine iyi etüd edilerek hazırlanmış bir yerleştirme projesine uygun olarak ve kulüp faaliyetlerinin tümünü kapsayan tesisler yapılmalıdır. Yapım için aşağıdaki imkanlar kullanılmalıdır.

a) Kulübün kendi gelirleri, maç hasılatı, piyango tertibi tesis gelirleri, üye aidatları, sosyal faaliyet gelirleri, özel organizasyon gelirleri,

b) Çeşitli taraftar katkıları, hibe ve teberrüler.

c) Kulübü sevenlerin adlarını taşıyacak tesisler yapımı,

d) Temin edilecek krediler,

e) Spor Toto ve Loto isim hakları,

f) V.S.

3- ÇEVRE HALKININ TUTUM VE EĞİLİMİNİN GÖZ ÖNÜNDE TUTULMASI

Kulüp kurulmadan önce spor açısından o yerleşim bölgesindeki halkın ilgilendiği, önem verdiği dalı esas olarak ve o faaliyeti gerçekleştirecek imkanları araştırarak kulübün kurulmasına geçilmelidir.

Böylelikle bu kulüp çevreden yardım görecektir. Ayrıca bu kulüp yöneticileri veya kurucularının bölgedeki okullar ve aile birlikleri, okul yönetimleri ve sanai kuruluşların yöneticileriyle de ilişki kurmaları hatta beraberce çalışmalarını lazımdır.

Kulüp gelişip kalkındıkça yine çevre halkının benimseyeceği spor dallarındaki faaliyetleri de programına eklemelidir. Zaman zaman halkın katılacağı, onları spora teşvik edecek çeşitli eğlence niteliğinde çalışmalarda yapılmalıdır. Aynı zamanda bu kulüpleri yukarıda belirttiğimiz şekilde yerleştirilmiş elemanlar yönetmelidir. Bu yöneticilerin kendi çevrelerine özgü yarışmalar düzenleyerek o yörenin gençliğinin ve ailelerinin spora yaklaşmasını teşvik edici şekilde ödüllendirilmesi hususuna da önem verilmelidir. Ayrıca kulüplerin oluşturduğu birliklere katılacak dayanışmayı sağlamalıdır.

4- ÖĞRETİCİ VE UYGULAYICI ELEMAN TEMİN VE YERLEŞTİRİLMESİ.

Bu gün kulüplerimizin en büyük problemlerinden birisi de budur. Bilindiği gibi memleketimizde profesyonel kulüp yoktur. Ancak profesyonel dalı bulunan kulüplerimiz vardır.

Buda 3600'ü aşkın tescilli kulüplerimizin ancak %10'u kadardır. Ayrıca ülkemizin bir çok yöresinde tescilli olmayan çok sayıda kulüp vardır. Ve bunlar kendi bölgelerinde faaliyet göstermektedirler. Bunların denetim sistemi içine alınarak tescil edilmesine yarar vardır. Profesyonel dalı olan kulüplerimizin dışında kalanlarda büyük çoğunlukla yetişmiş Antrenör, Monitör yoktur. Spora küçük yaşlardan başlayarak başarılı olunur.

Meşela spora Milli Eğitim bünyemizde ilk okullardan başlanmalıdır. Bu gün memleketimizde (Her sayısının artmasını dikkate almasak bile) 50735 ilkokul vardır. Bir süre ön-

SPOR POLİTİKASI VE TESİSLERİ

Bugün süren bir aksaklığı da belirtmekte yarar vardır. Oda, icrada ve icra elemanlarımızda politika nedeniyle olan devamsızlıktır.

Gün geçtikçe gelişen ve değişen spor tesisi yapımında araştırmaya, yer seçimine ileriye gözönünde tutan plan ve proje hazırlanmasına, uygulamada yöresel özellik ve iklim şartları durumuna, işletici elemanın niteliğine göre malzeme seçimine önem verilmelidir. Ayrıca bir bilim dalı durumuna gelen spor tesisleri yapımı konusunda icrada tecrübeli elemanlardan oluşacak sektöryel çalışma yapılmalı ve bu konuda Üniversitelerimiz ihtisaslaşmaya yönelik bir bilim dalı bünyelerinde kuralmalıdır.

Zira, spor tesisi yapımı şehirçilik, mimarlık, inşaat, elektrik ve elektronik, makina (Isıtma, havalandırma) işletmecilik gibi bir çok dalları kapsamış durumdadır. Konuya böylece genel bir bakıştan sonra ülkelerin olduğu kadar üretken, kamu ve özel kuruluşların tanıtım ve reklamları konusunda etken duruma gelen spor gün geçtikçe halkımıza mal olmaktadır.

Oysa biz halen sporun yayılıp kalkınmasını ve spor tesisi yapımını devletten beklemekteyiz. 3289 sayılı yasa bu konuda özel sektöre bazı zorunluluklar getirmişse de uygulamada yetersiz kalmaktadır.

Esas olan bu konuya halkımızın ve kuruluşlarımızın tam katkısını sağlamaktır. Bazı Belediyeler güçleri yeterince bu devreye girmişler. Fakat işletmecilik konusu yeterince ele alınmamıştır. Çağdaş ülkelere göre konuyu incelersek şunları görürüz:

Bir memleketin sporunda, kulüpler çok büyük önem taşır, sporun yurt sathında dengeli bir biçimde yayılıp kalkınması, bu konuda halkın bilinçlendirilerek teşvik edilmesiyle başlar ve gelişir. Bunun da yolu iki ana odaktan geçer.

1- OKULLAR, 2- KULÜPLER, bizde her ikisi de, sporda kalkınmış çağdaş ülkeler düzeyinde önemsenmemiş hatta ihmal edilmiştir.

Spor, kişi ve dolayısıyla toplum sağlığı yönünden de büyük önem taşımaktadır. Fizik, fizyolojik yapı itibarıyla sağlıklı toplumlarda astronomik rakkamlarla belirlenen sağlık harcamaları en aza inmekte güç ve verim bakımından da en olumlu duruma gelmektedir.

Bu amaca erişilmesi için en gerçek yol her kesim için eğitim, eğitim ve eğitimidir. Yaygın ve örgün eğitim sistemleri içinde mutlak yeri olan olgulardan biri hatta en ileri geleni spordur. Dolayısıyla her milletin hayatında spora gerçek anlamda önem ve öncelik vermesi lazımdır, şarttır.

Bu çerçevede içerisinde konunun önemine göre kulüpler nasıl olmalıdır. Bu kulüpleri, ileri ülkelerin eriştikleri seviyeye göre değil, kendi memleketlerimizin şartları içinde inceleyerek ele almakta yarar vardır.

Kulüplerimiz mali yönden öncelikle aylık veya yıllık dıştan gelen desteklerle değil kendi ana gelirleri ile işletilmeli ve geliştirilmelidir.

Dış katkılar ise bu gelişmeyi hızlandırmak ve daha da iyileştirmek maksadı ile kullanılmalıdır.

ce ilkokul öğretmenlerine sporla ilgili kurslar açılmışsa da daha sonra bu faaliyet kaldırılmıştır. Şu anda öğretici eleman olmadığı gibi çalışmalarda yapılmamaktadır. Ayrıca 1440 orta okulumuzda istenilen nitelikte spor çalışmalarını yürütecek yeterli sayıda Beden Eğitimi Öğretmenlerimizi de yoktur. Bir avuç fedakar öğretmenimizin gayret ve çalışmalarıyla hepimizin izlediği gibi 'Dünya okullararası yarışmalarında' Gençlerimiz çok iyi dereceler almaktadırlar. Bunda bir miktar çocuklarımızın kendi doğal yetenekleri etkiliyorsa esas olan onlara daha üst aşamaları yaptırabilmektir.

Bunun için mutlaka öğretmenlere, antrenörlere, monitörlere ihtiyaç vardır.

Bu amaçla açılmış özel eğitim ve öğretim kurslarına ihtiyaç vardır. Buralardan yetişecek çok sayıda bilgili ve yetenekli elemanların gereğine göre öğretmen olarak okullardan memleketimizde uygulamakta olduğumuz spor dalı sayısına göre Gençlik ve Spor İl Müdürlüklerimiz de ve ilçelerimizde ayrıca çalışma yaptıkları dallara göre bütün kulüplerimizde görev yapmaları lazımdır. Bu elemanlar aynı zamanda spor teknik ve taktik çalışmalarına paralel olarak spor sağlık gereklerini ve dolayısıyla tıp ilişkilerinde sürdürmelidirler. Kendilerine yardımcı monitörleride olmalıdır.

İşte gerçek bir kulüpte: çalışma yaptıkları dal ve sporcu sayılarına göre yeteri kadar bu şekilde yetişmiş öğretici ve uygulayıcı elemanlarla bunlara yardımcı kondisyoner, masör, motitör ve spor doktoru bulunmalıdır.

5- Araç ve gereç konusunda bir kulübü tam kulüpleştiren temel öğelerden biridir. Her kulüp çalışması yapacağı spor dallarının gerektirdiği tüm araç ve gereçlerle tesislerini donatmak mecburiyetindedir. Bunlar tam bir işletmecisi olarak HER AN BAKIMLI VE KULLANILMAYA HAZIR BULUNDURULMALIDIR?

Ancak kulüp bünyesinde en modern araç ve gereçlerin bulunduğu sporcu sağlık merkezi ile her dalın ihtiyacını karşılayacak araç ve gereçlerin bulunduğu kondisyon salonu bulunmalıdır.

Bunların dışında halka açık çalışmalar için yani aletli ve aletsiz cimnastik ve aerobic programları için lüzumlu bazı gereçlerle birlikte müzik setlerininde bulunmasında yarar vardır. Araç ve gereçler uzun ve kısa ömürlü olarak ikiye ayrılır. Kanımca kısa ömürlü olanlar için kulüp kendisi veya bir kaç kulüple işbirliği yaparak üretme imkanını sağlamak çok yerinde ve yararlı olacaktır.

Bu konuda daha çok şeyler söylenebilir. Özellikle bazı detaylar daha çok çeşitlendirilebilir.

Ancak bundan sonrasını kulüpler yaşadıkça kendi ihtiyaç ve gelişmelerine göre saptamalıdır.